Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 28. apríla 2022 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Smernica 2014/24/EÚ – Verejné obstarávanie – Článok 63 – Využitie spôsobilosti iných subjektov zo strany skupiny hospodárskych subjektov – Možnosť verejného obstarávateľa požadovať, aby boli určité podstatné úlohy vykonávané účastníkom tejto skupiny – Vnútroštátna právna úprava, ktorá stanovuje, že podnik splnomocneného zástupcu musí spĺňať podmienky účasti a jeho podiel na dodávaných službách musí byť väčšinový“

Vo veci C-642/20,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione Siciliana (Rada pre správne súdnictvo pre región Sicília, Taliansko) zo 14. októbra 2020 a doručený Súdnemu dvoru 27. novembra 2020, ktorý súvisí s konaním:

Caruter Srl

proti

S.R.R. Messina Provincia SCpA,

Comune di Basicò,

Comune di Falcone,

Comune di Fondachelli Fantina,

Comune di Gioiosa Marea,

Comune di Librizzi,

Comune di Mazzarrà Sant'Andrea,

Comune di Montagnareale,

Comune di Oliveri,

Comune di Piraino,

* Jazyk konania: taliančina.

Comune di San Piero Patti,

Comune di Sant'Angelo di Brolo,

Regione Siciliana – Urega – Ufficio regionale espletamento gare d'appalti lavori pubblici Messina,

Regione Siciliana – Assessorato regionale delle infrastrutture e della mobilità,

za účasti:

Ditta individuale Pippo Pizzo,

Onofaro Antonino Srl,

Gial Plast Srl,

Colombo Biagio Srl,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory C. Lycourgos, sudcovia S. Rodin (spravodajca), J.-C. Bonichot, L. S. Rossi a O. Spineanu-Matei,

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Ditta individuale Pippo Pizzo, v zastúpení: R. Rotigliano, avvocato,

– talianska vláda, v zastúpení: G. Palmieri, splnomocnená zástupkyňa, za právnej pomoci C. Colelli, avvocato dello Stato, a M. Cherubini, procuratore dello Stato,

– Európska komisia, v zastúpení: G. Wils, G. Gattinara a P. Ondrůšek, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 63 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 2014, s. 65) v spojení so zásadami slobody usadiť sa a voľného poskytovania služieb uvedenými v článkoch 49 a 56 ZFEÚ.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Caruter Srl a spoločnosťou S.R.R. Messina Provincia SCpA (ďalej len „SRR“), Comune di Basicò (obec Basicò, Taliansko), Comune di Falcone (obec Falcone, Taliansko), Comune di Fondachelli Fantina (obec Fondachelli Fantina, Taliansko), Comune di Gioiosa Marea (obec Gioiosa Marea, Taliansko), Comune di Librizzi (obec Librizzi, Taliansko), Comune di Mazzarrà Sant'Andrea (obec Mazzarrà Sant'Andrea, Taliansko), Comune di Montagnareale (obec Montagnareale, Taliansko), Comune di Oliveri (obec Oliveri, Taliansko), Comune di Piraino (obec Piraino, Taliansko), Comune di San Piero Patti (obec San Piero Patti, Taliansko), Comune di Sant'Angelo di Brolo (obec Sant' Angelo di Brolo, Taliansko), ako aj Regione Siciliana – Urega – Ufficio regionale espletamento gare d'appalti lavori pubblici Messina (Región Sicília – Urega – Regionálny úrad pre verejné zákazky na služby Messina, Taliansko) a Regione Siciliana – Assessorato regionale delle infrastrutture e della mobilità (Región Sicília – Regionálne riaditeľstvo pre infraštruktúru a mobilitu, Taliansko) vo veci zadania verejnej zákazky na služby odvozu, zberu a prepravy triedeného a netriedeného tuhého komunálneho odpadu, ako aj iných služieb verejnej hygieny v 33 obciach zoskupených v rámci spoločnosti SRR.

Právny rámec

Právo Únie

3 Podľa odôvodnení 1 a 2 smernice 2014/24:

„(1) Zadávanie verejných zákaziek orgánmi členských štátov alebo v ich mene musí byť v súlade so zásadami Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), a najmä so zásadami voľného pohybu tovaru, slobody usadiť sa a slobody poskytovať služby, ako aj so zásadami, ktoré z nich vyplývajú, ako sú rovnaké zaobchádzanie, nediskriminácia, vzájomné uznávanie, proporcionalita a transparentnosť. Pre verejné zákazky, ktorých výška presahuje určitú hodnotu, by sa však mali vypracovať ustanovenia na koordináciu vnútroštátnych postupov obstarávania, aby sa zabezpečilo, že tieto zásady budú mať praktický účinok a že verejné obstarávanie bude otvorené pre hospodársku súťaž.

(2) …pravidlá upravujúce verejné obstarávanie… musia zrevidovať a zmodernizovať s cieľom zvýšiť efektívnosť verejných výdavkov, uľahčiť najmä účasť malých a stredných podnikov (MSP) na verejnom obstarávaní…. Takisto je potrebné spresniť základné pojmy a koncepcie, aby sa zaistila právna istota a aby sa do pravidiel začlenili určité aspekty príslušnej ustálenej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie.“

4 Článok 2 tejto smernice s názvom „Vymedzenie pojmov“ v odseku 1 stanovuje:

„Na účely tejto smernice sa uplatňujú tieto vymedzenia pojmov:

…

10. ‚hospodársky subjekt‘ je akákoľvek fyzická alebo právnická osoba alebo verejný subjekt alebo skupina takýchto osôb a/alebo subjektov vrátane akéhokoľvek dočasného združenia podnikov, ktoré na trhu ponúkajú uskutočnenie stavebných prác a/alebo uskutočnenie stavby, dodanie tovaru alebo poskytnutie služieb;

…“

5 Článok 19 uvedenej smernice s názvom „Hospodárske subjekty“ v odseku 2 stanovuje:

„Na postupoch verejného obstarávania sa môžu zúčastňovať skupiny hospodárskych subjektov vrátane dočasných združení. Verejní obstarávatelia od nich nemôžu vyžadovať, aby mali konkrétnu právnu formu na to, aby mohli predložiť ponuku alebo žiadosť o účasť.

Ak je to nevyhnutné, verejní obstarávatelia môžu v súťažných podkladoch spresniť, ako skupiny hospodárskych subjektov majú splniť požiadavky týkajúce sa ekonomického a finančného postavenia alebo technickej a odbornej spôsobilosti uvedené v článku 58 za predpokladu, že je to opodstatnené z objektívnych dôvodov a primerané. Členské štáty môžu stanoviť štandardné podmienky pre spôsob, akým skupiny hospodárskych subjektov majú splniť tieto požiadavky.

Opodstatnená z objektívnych dôvodov a primeraná musí byť aj akákoľvek podmienka plnenia zákazky takýmito skupinami hospodárskych subjektov, ktorá je odlišná od podmienok stanovených pre jednotlivých účastníkov.“

6 Článok 58 tej istej smernice s názvom „Podmienky účasti“ v odsekoch 3 a 4 stanovuje:

„3. Verejní obstarávatelia môžu vzhľadom na ekonomické a finančné postavenie stanoviť požiadavky, ktorými sa zabezpečí, aby hospodárske subjekty mali potrebné ekonomické a finančné kapacity na plnenie zákazky. Verejní obstarávatelia môžu od hospodárskych subjektov na tento účel vyžadovať najmä to, aby mali určitý minimálny ročný obrat vrátane určitého minimálneho obratu v oblasti, na ktorú sa vzťahuje zákazka. Okrem toho môžu verejní obstarávatelia vyžadovať, aby hospodárske subjekty poskytli informácie o svojej ročnej závierke…. Môžu tiež vyžadovať primeranú úroveň poistenia náhrady škôd vyplývajúcich z podnikateľského rizika.

…

4. Pokiaľ ide o technickú a odbornú spôsobilosť, verejní obstarávatelia môžu stanoviť požiadavky, ktorými sa zabezpečí, aby hospodárske subjekty mali k dispozícii ľudské a technické zdroje a skúsenosti potrebné na plnenie zákazky na primeranej kvalitatívnej úrovni.

…“

7 Článok 63 smernice 2014/24 s názvom „Spoliehanie sa na kapacity iných subjektov“ stanovuje:

„1. Hospodársky subjekt sa môže vzhľadom na podmienky účasti týkajúce sa ekonomického a finančného postavenia stanovené podľa článku 58 ods. 3 a podmienky účasti týkajúce sa technickej a odbornej spôsobilosti stanovené podľa článku 58 ods. 4, keď to prichádza do úvahy a pokiaľ ide o konkrétnu zákazku, spoliehať na kapacity iných subjektov nezávisle od právnej povahy prepojení, ktoré s nimi má. Pokiaľ však ide o podmienky účasti súvisiace so vzdelaním a odbornou kvalifikáciou… alebo relevantnými odbornými skúsenosťami, hospodárske subjekty sa môžu spoliehať na kapacity iných subjektov len v prípade, keď tieto iné subjekty budú vykonávať práce alebo poskytovať služby, pre ktoré sa tieto kapacity vyžadujú. Ak sa chce hospodársky subjekt spoliehať na kapacity iných subjektov, verejnému obstarávateľovi preukáže, že bude mať k dispozícii potrebné zdroje, napríklad predložením záväzku týchto subjektov v uvedenom zmysle.

…

Skupiny hospodárskych subjektov podľa článku 19 ods. 2 sa môžu spoliehať na využitie kapacít účastníkov skupiny alebo iných subjektov za rovnakých podmienok.

2. Verejní obstarávatelia môžu v prípade zákaziek na uskutočnenie stavebných prác, poskytnutie služieb, montážnych alebo inštalačných činností v súvislosti so zákazkou na dodanie tovaru požadovať, aby určité rozhodujúce úlohy zrealizoval priamo sám uchádzač, alebo v prípade ponuky, ktorú predkladá skupina hospodárskych subjektov podľa článku 19 ods. 2, účastník tejto skupiny.“

Talianske právo

8 Článok 83 decreto legislativo del 18 aprile 2016, n. 50 – Codice dei contratti pubblici (supplemento ordinario alla GURI n. 91, del 19 aprile 2016) [legislatívny dekrét č. 50 z 18. apríla 2016 – Zákonník verejného obstarávania (riadny dodatok ku GURI č. 91 z 19. apríla 2016)] týkajúci sa podmienok účasti a pomoci pri vytvorení spisu v odseku 8 stanovuje:

„Verejní obstarávatelia v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo vo výzve na potvrdenie záujmu uvedú požadované podmienky účasti, ktoré môžu byť vyjadrené ako minimálna kapacita, ako aj prijateľné dôkazné prostriedky a pristúpia k formálnemu a vecnému overeniu kapacity na plnenie zákazky, technickej a odbornej spôsobilosti vrátane interných ľudských zdrojov podniku, ako aj skutočne vykonávaných činností. V prípade subjektov uvedených v článku 45 ods. 2 písm. d), e), f) a g) oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania prípadne uvádza podiel, v akom musia jednotliví zúčastnení súťažitelia splniť tieto podmienky účasti. Splnomocnený zástupca musí v každom prípade spĺňať podmienky účasti a jeho podiel na dodávaných službách musí byť väčšinový. Oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania a výzvy na predkladanie ponúk nemôžu obsahovať iné požiadavky pod hrozbou vylúčenia, než sú tie, ktoré sú stanovené v tomto zákone a iných platných právnych predpisoch. Takéto požiadavky sú v každom prípade neplatné.“

9 Článok 89 tohto zákonníka týkajúci sa možnosti využiť spôsobilosť iných subjektov v odseku 1 stanovuje:

„Hospodársky subjekt, či už samostatne, alebo ako člen skupiny uvedenej v článku 45, môže pri určitej zákazke splniť požiadavku týkajúcu sa podmienok ekonomickej, finančnej, technickej a odbornej povahy, uvedených v článku 83 ods. 1 písm. b) a c), ktoré sú nevyhnutné na účasť na verejnom obstarávaní, a v každom prípade s výnimkou podmienok uvedených v článku 80, využitím spôsobilosti iných subjektov vrátane tých, ktoré sú členmi tejto skupiny, bez ohľadu na právnu povahu svojich väzieb s týmito subjektmi. …“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

10 SRR vyhlásila verejné obstarávanie na poskytovanie služieb odvozu, zberu a prepravy triedeného a netriedeného tuhého komunálneho odpadu a podobného odpadu do zariadení na jeho spracovanie, ako aj iných služieb verejného hygieny v 33 obciach zoskupených v rámci spoločnosti SRR. Zákazka s celkovou hodnotou 42 005 042,16 eura bez dane z pridanej hodnoty (DPH) a na obdobie siedmich rokov bola rozdelená na tri časti. V oznámení o vyhlásení verejného obstarávania boli pre každú časť uvedené požiadavky týkajúce sa ekonomickej, finančnej a technickej spôsobilosti. Okrem toho sa na účely zadania zákazky stanovilo uplatnenie kritéria ekonomicky najvýhodnejšej ponuky na základe najlepšieho pomeru kvalita/cena.

11 Pokiaľ ide o časť 2 s hodnotou 19 087 724,73 eura, ktorá sa týkala poskytovania služieb pre 11 obcí, zákazka bola zadaná dočasnému združeniu podnikov, ktoré vytvorili spoločnosti Ditta individuale Pippo Pizzo, Onofaro Antonino Srl a Gial Plast Srl (ďalej len „ATI Pippo Pizzo“), zatiaľ čo dočasné združenie podnikov, ktoré vytvorili spoločnosti Caruter Srl a Gilma Srl (ďalej len „ATI Caruter“), sa umiestnilo ako druhé v poradí.

12 Caruter podala proti rozhodnutiu o zadaní zákazky združeniu ATI Pippo Pizzo žalobu na Tribunale amministrativo regionale per la Sicilia (Regionálny správny súd pre región Sicília, Taliansko). Podala tiež vzájomnú žalobu proti rozhodnutiu o účasti združenia ATI Caruter na verejnom obstarávaní.

13 Rozsudkom z 19. decembra 2019 tento súd vyhovel hlavnej žalobe a zrušil účasť združenia ATI Pippo Pizzo na verejnom obstarávaní, ako aj zadanie zákazky tomuto združeniu. V rámci rozhodnutia o vzájomnej žalobe tiež zrušil rozhodnutie o účasti združenia ATI Caruter na verejnom obstarávaní.

14 Uvedený súd uviedol, že v súlade s ustanoveniami článku 83 ods. 8 v spojení s článkom 89 Zákonníka verejného obstarávania podnik splnomocneného zástupcu môže vždy využiť spôsobilosť iných hospodárskych subjektov, ktoré sú súčasťou skupiny, ale pod podmienkou, že sám spĺňa podmienky účasti a jeho podiel na dodávaných službách je vo vzťahu k ostatným hospodárskym subjektom väčšinový. V prejednávanej veci však Ditta individuale Pippo Pizzo sama osebe nespĺňala podmienky stanovené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania, o ktoré ide vo veci samej, a nemohla využiť spôsobilosť iných podnikov v dočasnom združení podnikov, ktorého bola splnomocneným zástupcom.

15 Caruter podala proti tomuto rozsudku odvolanie na Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione siciliana (Rada pre správne súdnictvo pre región Sicília, Taliansko), ktorá podala návrh na začatie prejudiciálneho konania. ATI Pippo Pizzo podala proti uvedenému rozsudku vzájomné odvolanie.

16 Vnútroštátny súd sa domnieva, že výklad Zákonníka verejného obstarávania, ktorý podal prvostupňový súd a podľa ktorého splnomocnený zástupca musí v každom prípade spĺňať podmienky účasti a jeho podiel na dodávaných službách musí byť väčšinový, by mohol byť v rozpore s článkom 63 smernice 2014/24, keďže sa nezdá, že by tento posledný uvedený článok obmedzoval možnosť hospodárskeho subjektu využívať spôsobilosť tretích subjektov.

17 Za týchto podmienok Consiglio di giustizia amministrativa per la Regione siciliana (Rada pre správne súdnictvo pre región Sicília) rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Bráni článok 63 smernice [2014/24], ktorý sa týka využitia spôsobilosti iných subjektov, v spojení so zásadami slobody usadiť sa a slobodného poskytovania služieb, ktoré sú stanovené v článkoch 49 a 56 ZFEÚ, uplatňovaniu talianskej vnútroštátnej právnej úpravy v oblasti ‚podmienok účasti a odstránenia vád dokumentácie‘ obsiahnutej v [tretej] vete odseku 8 článku 83 [Zákonníka verejného obstarávania] a spočívajúcej v tom, že v prípade uplatnenia inštitútu využitia spôsobilosti iných subjektov (stanoveného v článku 89 [Zákonníka verejného obstarávania]) splnomocnený zástupca musí v každom prípade spĺňať podmienky účasti a jeho podiel na dodávaných službách musí byť väčšinový?“

O návrhu na skrátené súdne konanie

18 Vnútroštátny súd navrhol, aby bola táto vec prejednaná v skrátenom súdnom konaní podľa článku 105 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.

19 Na podporu svojho návrhu tento súd uviedol, že v prejednávanej veci je nastolená zásadná otázka, ktorá má vplyv na rozhodnutia hospodárskych subjektov želajúcich si využiť spôsobilosti podnikov tretích osôb s cieľom zúčastniť sa na verejných obstarávaniach, a že táto otázka je predmetom mnohých sporov pred talianskymi súdmi. Okrem toho pokračovanie v postupe verejného obstarávania, o ktorý ide vo veci samej, podľa neho závisí od rozhodnutia Súdneho dvora, keďže vnútroštátny súd už rozhodol o všetkých ostatných tvrdeniach. Napokon časť 2 tejto verejnej zákazky sa má týkať služieb zberu a prepravy tuhého komunálneho odpadu, ako aj iných služieb verejnej hygieny v jedenástich obciach regiónu Sicília a jej hodnota dosahuje 19 087 724,73 eura.

20 V tejto súvislosti článok 105 ods. 1 rokovacieho poriadku stanovuje, že na návrh vnútroštátneho súdu, alebo výnimočne i bez návrhu, môže predseda Súdneho dvora, ak si povaha veci vyžaduje jej prejednanie bez zbytočného odkladu, po vypočutí sudcu spravodajcu a generálneho advokáta rozhodnúť, že o návrhu na začatie prejudiciálneho konania bude rozhodnuté v skrátenom súdnom konaní.

21 Pokiaľ ide v prvom rade o skutočnosť, že položená otázka je v Taliansku predmetom rozsiahlych sporov, treba pripomenúť, že skrátené súdne konanie upravené v článku 105 ods. 1 rokovacieho poriadku predstavuje procesný nástroj určený na riešenie mimoriadnej naliehavej situácie (uznesenia predsedu Súdneho dvora z 31. augusta 2010, UEFA a British Sky Broadcasting, C-228/10, neuverejnené, EU:C:2010:474, bod 6; z 20. decembra 2017, M. A. a i., C-661/17, neuverejnené, EU:C:2017:1024, bod 17, ako aj z 18. januára 2019, Adusbef a i., C-686/18, neuverejnené, EU:C:2019:68, bod 11).

22 Veľký počet osôb alebo právnych situácií potenciálne dotknutých položenou otázkou však nemôže ako taký predstavovať výnimočnú okolnosť, ktorá by mohla odôvodniť uplatnenie skráteného súdneho konania (uznesenie predsedu Súdneho dvora z 8. marca 2018, Vitali, C-63/18, neuverejnené, EU:C:2018:199, bod 17 a citovaná judikatúra).

23 Pokiaľ ide následne o skutočnosť, že riešenie sporu vo veci samej závisí od odpovede, ktorú poskytne Súdny dvor na položenú otázku, z judikatúry vyplýva, že samotný záujem osôb podliehajúcich súdnej právomoci, ktorý je síce legitímny, čo najrýchlejšie určiť rozsah práv, ktoré im vyplývajú z práva Únie, nemôže preukázať existenciu výnimočnej okolnosti v zmysle článku 105 ods. 1 rokovacieho poriadku (uznesenie predsedu Súdneho dvora z 8. marca 2018, Vitali, C-63/18, neuverejnené, EU:C:2018:199, bod 18 a citovaná judikatúra).

24 Okrem toho, pokiaľ ide o údajnú naliehavosť prác, ktoré sú predmetom verejnej zákazky dotknutej vo veci samej, treba uviesť, že požiadavka na riešenie sporu prebiehajúceho na Súdnom dvore v krátkom čase nemôže vyplývať zo samotnej skutočnosti, že vnútroštátny súd je povinný zabezpečiť rýchle rozhodnutie v spore, ani len z okolnosti, že oneskorenie alebo prerušenie prác, ktoré sú predmetom verejnej zákazky, môže spôsobiť dotknutým osobám škodlivé účinky (pozri v tomto zmysle uznesenia predsedu Súdneho dvora z 18. júla 2007, Komisia/Poľsko, C-193/07, neuverejnené, EU:C:2007:465, bod 13 a citovanú judikatúru, ako aj z 8. marca 2018, Vitali, C-63/18, neuverejnené, EU:C:2018:199, bod 19 a citovanú judikatúru).

25 Čo sa týka napokon hodnoty zákazky, o ktorú ide vo veci samej, z ustálenej judikatúry vyplýva, že bez ohľadu na to, ako sú dôležité a legitímne hospodárske záujmy, samy osebe nemôžu odôvodniť uplatnenie skráteného súdneho konania (uznesenie predsedu Súdneho dvora zo 16. marca 2017, Abanca Corporación Bancaria, C-70/17, neuverejnené, EU:C:2017:227, bod 13 a citovaná judikatúra).

26 Za týchto okolností predseda Súdneho dvora po vypočutí sudcu spravodajcu a generálneho advokáta 13. januára 2021 rozhodol nevyhovieť návrhu na prejednanie veci v skrátenom súdnom konaní.

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

27 Talianska vláda namieta neprípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania z dôvodu hypotetickej povahy nastoleného problému, keďže sa domnieva, že nie je preukázaná relevantnosť tohto návrhu vo vzťahu k špecifickému predmetu konania vo veci samej.

28 V tejto súvislosti v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora v rámci spolupráce medzi týmto súdom a vnútroštátnymi súdmi zakotvenej v článku 267 ZFEÚ prináleží iba vnútroštátnemu súdu, ktorý prejednáva spor a ktorý musí niesť zodpovednosť za následné súdne rozhodnutie, aby so zreteľom na osobitosti veci posúdil tak potrebu rozhodnutia v prejudiciálnom konaní pre vyhlásenie svojho rozsudku, ako aj dôležitosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. Preto, pokiaľ sa predložené otázky týkajú výkladu práva Únie, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť (rozsudok zo 4. decembra 2018, Minister for Justice and Equality a Commissioner of An Garda Síochána, C-378/17, EU:C:2018:979, bod 26 a citovaná judikatúra).

29 Z toho vyplýva, že pri otázkach týkajúcich sa práva Únie platí domnienka relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o prejudiciálnej otázke položenej vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že výklad alebo posúdenie platnosti právnej normy Únie nijako nesúvisí s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, ak ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými ani právnymi okolnosťami potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré mu boli položené (pozri v tomto zmysle rozsudok z 26. februára 2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, bod 29, a uznesenie z 26. marca 2021, Fedasil, C-134/21, EU:C:2021:257, bod 48).

30 V prejednávanej veci treba uviesť, že prejudiciálna otázka sa týka výkladu ustanovení práva Únie, najmä článku 63 smernice 2014/24, a že skutkový a právny rámec uvedený v návrhu na začatie prejudiciálneho konania postačuje na to, aby umožnil Súdnemu dvoru určiť rozsah tejto otázky.

31 Navyše nie je zjavné, že by požadovaný výklad nemal nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej alebo že by išlo o problém hypotetickej povahy. Zatiaľ čo totiž článok 63 smernice 2014/24 umožňuje verejným obstarávateľom len vyžadovať, aby vedúci podnik skupiny sám vykonával „určité rozhodujúce úlohy“, z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že podnik, ktorému bola zadaná zákazka, o ktorú ide vo veci samej, bol vylúčený z verejného obstarávania z dôvodu, že jeho podiel na vykonaných prácach by nebol „väčšinový“, ako to vyžaduje článok 83 ods. 8 Zákonníka verejného obstarávania.

32 V dôsledku toho sa odpoveď Súdneho dvora, pokiaľ ide o výklad požadovaný vnútroštátnym súdom, javí ako nevyhnutná na to, aby tento vnútroštátny súd mohol vydať svoj rozsudok.

33 Návrh na začatie prejudiciálneho konania je v dôsledku toho prípustný.

O prejudiciálnej otázke

34 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 63 smernice 2014/24 v spojení s článkami 49 a 56 ZFEÚ vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej podnik, ktorý je splnomocneným zástupcom skupiny hospodárskych subjektov zúčastňujúcej sa na postupe verejného obstarávania, musí spĺňať podmienky účasti stanovené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania a jeho podiel na službách dodávaných v rámci tejto zákazky musí byť väčšinový.

35 Najskôr treba pripomenúť, že ako vyplýva z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, smernica 2014/24 sa uplatňuje na skutkový stav vo veci samej. Okrem toho treba zdôrazniť, že podľa odôvodnenia 1 tejto smernice sa jej ustanovenia majú vykladať v súlade so zásadou slobody usadiť sa a zásadou slobodného poskytovania služieb, ako aj zásad z nich vyplývajúcich. V dôsledku toho nie je potrebné pristúpiť k samostatnému preskúmaniu položenej otázky na základe článkov 49 a 56 ZFEÚ (pozri analogicky rozsudok z 10. novembra 2016, Ciclat, C-199/15, EU:C:2016:853, bod 25). Keďže navyše prejednávaný návrh na začatie prejudiciálneho konania nenastoľuje žiadnu otázku týkajúcu sa zásad slobody usadiť sa a slobodného poskytovania služieb alebo zásad z nich vyplývajúcich, stačí sa zaoberať položenou prejudiciálnou otázkou s odkazom na smernicu 2014/24.

36 Článok 63 tejto smernice vo svojom odseku 1 uvádza, že hospodársky subjekt môže pri určitej zákazke využiť spôsobilosť iných subjektov, pokiaľ ide o podmienky účasti týkajúce sa ekonomickej a finančnej spôsobilosti, ako aj podmienky účasti týkajúce sa technickej a odbornej spôsobilosti, a že za tých istých podmienok môže skupina hospodárskych subjektov využiť spôsobilosť účastníkov skupiny alebo iných subjektov. Okrem toho v odseku 2 spresňuje, že pre určité typy zákaziek, vrátane zákaziek na služby „verejní obstarávatelia môžu… požadovať, aby určité rozhodujúce úlohy zrealizoval priamo sám uchádzač, alebo v prípade ponuky, ktorú predkladá skupina hospodárskych subjektov…, účastník tejto skupiny“.

37 Článok 83 ods. 8 Zákonníka verejného obstarávania tým, že ukladá podniku, ktorý je splnomocneným zástupcom skupiny hospodárskych subjektov, aby bol jeho podiel na dodávaných službách „väčšinový“ vo vzťahu ku všetkým členom skupiny, t. j. aby vykonal väčšinu všetkých služieb, na ktoré sa zákazka vzťahuje, teda stanovuje podmienku prísnejšiu, než je tá, ktorú stanovuje smernica 2014/24, ktorá sa obmedzuje na to, že verejnému obstarávateľovi povoľuje v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania stanoviť, aby určité zásadné úlohy priamo vykonával člen skupiny hospodárskych subjektov.

38 Podľa režimu zavedeného touto smernicou môžu verejní obstarávatelia požadovať, aby určité zásadné úlohy priamo vykonával samotný uchádzač, alebo, ak je ponuka predložená skupinou hospodárskych subjektov uvedenou v článku 19 ods. 2 smernice 2014/24, člen uvedenej skupiny, zatiaľ čo podľa vnútroštátneho práva, o ktoré ide vo veci samej, je to vnútroštátny zákonodarca, kto horizontálnym spôsobom ukladá pre všetky verejné zákazky v Taliansku, aby splnomocnený zástupca skupiny hospodárskych subjektov vykonával väčšinu služieb.

39 Je pravda, že článok 19 ods. 2 druhý pododsek smernice 2014/24 uvádza, že členské štáty môžu stanoviť štandardné podmienky pre spôsob, akým musia skupiny hospodárskych subjektov splniť podmienky týkajúce sa ekonomickej a finančnej spôsobilosti alebo technickej a odbornej spôsobilosti, uvedené v článku 58 tejto smernice.

40 Aj keby sa však na spôsobilosť plniť podstatné úlohy vzťahoval pojem „technická spôsobilosť“ v zmysle článkov 19 a 58 smernice 2014/24, čo by vnútroštátnemu zákonodarcovi umožnilo zahrnúť ho do štandardných podmienok uvedených v článku 19 ods. 2 tejto smernice, pravidlo, akým je to, ktoré obsahuje článok 83 ods. 8 tretia veta Zákonníka verejného obstarávania, zaväzujúce splnomocneného zástupcu skupiny hospodárskych subjektov vykonávať samého priamo väčšinu úloh, ide nad rámec toho, čo umožňuje táto smernica. Takéto pravidlo sa totiž neobmedzuje na spresnenie spôsobu, akým musí skupina hospodárskych subjektov zaručiť, že má nevyhnutné ľudské a technické zdroje na plnenie zákazky v zmysle článku 19 ods. 2 uvedenej smernice v spojení s článkom 58 ods. 4 tejto smernice, ale týka sa samotného plnenia zákazky a v tejto súvislosti vyžaduje, aby toto plnenie z väčšej časti vykonával splnomocnený zástupca skupiny.

41 Napokon je pravda, že podľa článku 63 ods. 2 smernice 2014/24 verejní obstarávatelia môžu najmä v prípade zákaziek na služby vyžadovať, aby „určité zásadné úlohy“ vykonával účastník skupiny hospodárskych subjektov.

42 Napriek menším rozdielom, ktoré existujú medzi jazykovými verziami smernice 2014/24, však z pojmu „určité zásadné úlohy“ použitého vo viacerých jazykových verziách tejto smernice vrátane francúzskej a talianskej jazykovej verzie ([*certaines tâches essentielles*], *taluni compiti essenziali*), rovnako ako z pojmu „niektoré kritické úlohy“ použitého v iných jazykových verziách tejto smernice vrátane španielskej (*determinadas tareas críticas*), nemeckej (*bestimmte kritische Aufgaben*), anglickej (*certain critical tasks*), holandskej (*bepaalde kritieke taken*) a rumunskej jazykovej verzie (*anumite sarcini critice*), jasne vyplýva, že vôľa normotvorcu Únie je v súlade s cieľmi uvedenými v odôvodneniach 1 a 2 tej istej smernice, obmedziť to, čo možno uložiť jednému z hospodárskych subjektov v skupine, a to na základe kvalitatívneho, a nielen kvantitatívneho prístupu, s cieľom podporiť účasť zoskupení, akými sú dočasné združenia malých a stredných podnikov, na postupoch verejného obstarávania. Požiadavka, akou je tá, ktorá je uvedená v článku 83 ods. 8 tretej vete Zákonníka verejného obstarávania a ktorá obsahuje „väčšinový podiel na dodávaných službách“, je v rozpore s takýmto prístupom, prekračuje cielené pojmy použité v článku 63 ods. 2 smernice 2014/24 a narúša tak cieľ sledovaný právnou úpravou Únie v danej oblasti, ktorým je otvoriť verejné obstarávanie čo možno najširšej hospodárskej súťaži a uľahčiť prístup malých a stredných podnikov (rozsudok z 2. júna 2016, Pizzo, C-27/15, EU:C:2016:404, bod 27).

43 Okrem toho, zatiaľ čo článok 63 ods. 2 smernice 2014/24 sa obmedzuje na to, že verejným obstarávateľom umožňuje najmä v prípade zákaziek na služby vyžadovať, aby určité úlohy plnil ten alebo onen člen skupiny hospodárskych subjektov, článok 83 ods. 8 Zákonníka verejného obstarávania ukladá požiadavku, aby bol podiel na dodávaných službách väčšinový, jedine splnomocnenému zástupcovi skupiny, s vylúčením všetkých ostatných podnikov, ktoré sú jej členmi, a neodôvodnene tak obmedzuje zmysel a rozsah pojmov použitých v článku 63 ods. 2 smernice 2014/24.

44 Vzhľadom na všetko vyššie uvedené treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 63 smernice 2014/24 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej podnik, ktorý je splnomocneným zástupcom skupiny hospodárskych subjektov

zúčastňujúcej sa na postupe verejného obstarávania, musí spĺňať podmienky účasti stanovené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania a jeho podiel na službách dodávaných v rámci tejto zákazky musí byť väčšinový.

O trovách

45 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Článok 63 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, podľa ktorej podnik, ktorý je splnomocneným zástupcom skupiny hospodárskych subjektov zúčastňujúcej sa na postupe verejného obstarávania, musí spĺňať podmienky účasti stanovené v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania a jeho podiel na službách dodávaných v rámci tejto zákazky musí byť väčšinový.

Podpisy